

De vele slipjes van Helena *theater*

maandag 22 augustus 2005

Auteur: Mark Cloostermans

Clara van den Broek als Roemeense prostituee.

*DE schrijfster en regisseur Hanneke Paauwe vertelt in Heimwee naar Tirgu Mures het verhaal van Helena, een Roemeense migrante die prostituee wordt in Brussel-Noord. Niet direct gaan lopen! Zeker, het levensverhaal van Helena volgt de clichés die u kent uit de kranten: een armoedige jeugd in Roemenië, een geile griezel die haar verleidt om het geluk te gaan zoeken in België, een bestaan in de Brusselse marginaliteit. Paauwe heeft er zelfs een blind broertje bij gesmeten, Nello genaamd. Ontleend aan het jankverhaal *A dog of Flanders*, dat zo populair is bij Japanse toeristen? Door de voorspelbaarheid van Helena's ongeluk krijgt de voorstelling een naturalistisch tintje: aan deze ellende valt niet te ontkomen, nooit.*

Gelukkig is Helena een personage met ballen, dat niet zit te wachten op hulp van buitenaf. Integendeel, als er toch een ridder op het witte paard aan komt rijden, heeft Helena slechts een ironische wenkbrauwbeweging nodig om diens dromen naar de prullenmand te verwijzen. Ze zal zelf haar leven wel in handen nemen. Een van de vele mooie momenten in dit stuk is dat waarin de prostituee haar slipje naar omlaag trekt, en daaronder nog een slipje blijkt te dragen. En nog één en nog één. Ze blijft zich maar uitkleden, zonder iets van zichzelf te onthullen. Dat zegt veel over haar kracht.

In de actrice Clara van den Broek vond Paauwe de perfecte Helena. Van den Broek is bijzonder goed op dreef en doet dingen die ik

haar nog niet zo vaak heb zien doen: ze durft haar genuanceerde, rationele spel te verlaten voor een moment van pure lelijkheid, met verwrongen gezicht en een geluid ergens tussen zingen en blèren. En ze laat de teugels helemaal vieren in de cynische entr'actes, waarin Helena het publiek voorrekenet hoeveel winst je kan maken als pooier of waarin een collega haar uitlegt hoe makkelijk het is om SM-meesteres te worden.

Het opmerkelijke aan deze monoloog zijn de subtiele resonanties tussen tekst, spel en decor. Neem nu het decor. Achter Van den Broek vormen rechtopstaande beddenbakken een doorzichtige ijzeren wand. In het begin van het stuk, als je nog niet weet wat Helena's beroep is, laat het decor een rommelige loods vermoeden, waarin ze illegale arbeid verricht. Als je hoort dat ze uit Roemenië komt, wordt dat decor het IJzeren Gordijn, met daarachter mooie jeugdherinneringen. Pas als Helena onthult dat ze zich prostitueert, krijgen de bedden hun definitieve inhoud.

Dat Clara van den Broek zwanger is, verhoogt nog het perverse van sommige scènes, maar het is een gemiste kans dat die zwangerschap later ook in het verhaal opduikt. Van den Broeks buik voegt sowieso iets ongrijpbaars toe aan Helena's karakter; de dubbelop (dikke buik = zwanger personage) draagt helemaal niets bij. Een schoonheidsfoutje in een voorstelling die juist bewijst dat er heel wat onvermoeds schuilt achter een vrouw in een vitrine.